MICHAELIS ASPRI CAR-
MEN NVPTIALE IN NVPTIIS
Coſmæ & Leonoræ, ad Honofrium
Bartholinuum Piſanum
præſulem.

C. M.

V. P. I.

BIBLIOTECA NAZIONALE FIRENZE 1879

CAndidus auſpicijs ſurgit melioribus
Et rebus mutata fides,non feſtior unq̃
Vlla dies,qua blandus amor,qua gratia ciuis
Ocia diſiectis ſuadent,reuerentia creſcit
Tuſcorum matri,iam Coſmus gaudet Iberæ
Coniugis amplexu,non iam meditata uoluptas
Abſentem irrepit mentem,uerum oſcula nectens
Diſſipat aſſiduos inter ſuſpiria nexus.
Nunc decet Aonidum leta ad connubia cætus
Sollicitare,choros ſolito iactantior implet
Phæbus,& aurato reſonant pia carmina plectro.
Eia age Calliope,tu uatum conſere turmas,
Mæoniam tu porge lyram,Romanus Homerus
Barbita Pindaricis ornet referentia,neruis
Martis opus,feſtumq́; canat.laſciuior orſis
Aſſurgat Naſo,nec tantos neſciat æſtus
Callimachus,reuocent Coum tria numina uatem.
Quos dedit & latium,medius Patareus Apollo
Plaudat,ut aſſiduis reboet concentibus Aether.
O nimis optato quos iungi contigit æuo
Coniugium o felix,regum parituraq́; reges.
Progenies,ſalue æternum,mea carmina ſunto
Connubij teſtes,quo Tuſcus gaudet Ibero
Miſceri,ſanctiq́; probat pia fœdera pacti.
Ordiar unde tuas,dux o clariſſime laudes
Et patriæ uerus princeps,regnare rogatum
Quem licuit,dominum nullas deflere ruinas
Contigit electum patribus,ſeruire potentes
Libertate frui ſolita maluere,tuoq́;
Imperio,ciues,q̃ ſe ciuilibus armis

Confi ,& uaſræ cauſas ad nectere pugnæ.
Sic nos pace regis, nulli execrabilis Haſta
Diuitiæq; nocent, fruitur ſecura uoluptas
Coniugij amplexu, ceſſant odioſa tributi
Nomina, conductas licet exercere quibusq;
Merces, nobilium nemo indignatur habere
Quem uoluit dominum, natas decidere liteis
Arbitrium tu ſolus habes, te iudice nemo
Prouocat ad Latias leges, ſed iura tuetur
Iudicio fundata tuo, qui præmia nulla
Exigis, & iuſto penſas, examine cauſas.
Felix conditio, qui te genuere parentes
Felices, o ſi pater, o ſi uiueret ut te
Letis ornaret ſucceſſibus, Itala quantis
Ambitioſa foret titulis laus? prælia quanta
Sudaſſet? ſpolijs quot te ditaſſet ubiq;
Victor, honoratis? q̃ tu conſpectior eſſes
Vrbibus Aethruſcis mater Florentia? quamq;
Geſſiſſet uarios inter tua ſigna triumphos?
Viuit & ille tamen, fama per ſecula uiuit
Militiæ cõmunis amor, gaudetq; relictum
Cum nato, imperium Mariæ quæ ſola ſuperſtes
Cõmuni ingenteis ſubeat moderamine curas.
Illuſtris te prole parens, ſubit illa labores
Altera lux urbis, teneris quos ferre recuſat
Non bene adulta ætas humeris, potioraq; Delphis
Dat reſponſa iuuatq;, & firmat adire timenteis.
Ergo ubi promiſſæ ſuſpenſum uirginis ardor
Sollicitat iuuenem ſolito magis, ad tua mittit
Mœnia Parthenope, ſocerum pietate uerendum

Quiq; adeant monet, & ne differat ultra pcentur
Conceſſos natæ amplexus, dulceſq; Hymeneos.
Vix ea mandarat, ſenſit Cytherea paphumq;
Turrigerum ſublime ſedens ciet agmina circum
Laſciuæ prolis. uidiſſes omnibus artes
Vt uariæ, cuiq; eſſe etiam diuerſum & in ore
Aſpectum, non certum habitum, non arma quibuſq;
Mortales uexant, narianti tela metallo.
Nanq; aliquis faculas geſtat, quas cernere prõptũ eſt
Extinctas, tepidos quando hic non curat amantes
Deſidia plus poſſe ſua, gerit alter ab illo
Plumbea tela manu, quæ non bene diſcat amores
Qui ſpernit, creſcatq; altum ad præcordia uulnus
Alterius, dum ſpreta uidet ſua uota, peritq;
Immeritus, uarios armant argentea, quoſdam
Aurea, nota oculis tantum, ſine cuſpide, nanq;
Apta ferire minus, precium ſibi ſola, quibus ue
Concilietur amor, direptaq; fœdera firment
Empta uoluptatis. uacui confuſa pharetras
Turba ſubit uibrantq; manu non ſpicula, nullos
Quos timeas igneis, duris uerum improba flagris
Defectos agit illa ſenes, qui numine nullo
Audent inſani iuuenum concurrere turmæ
Eſſe in amore pares. contractis uincula nodis
Centum alij portant, quibus eſt uincire proteruis
Cura, cupidineas ſolitos contemnere uireis.
Sæuior hos inter, cunctiſq; procacior unus
Aſſurgit lachrymas qui neſcit amantis, habetq;
Non quales fratres arcus, ſed ferreus illi eſt
Ferrea tela, uolant quæ ſi quando improbus ille

Sæuit in incautos, Iouis exequantia fulmen
Oſſibus inq; hærent, nullum effugiſſe licebit,
Et ſi quem liceat, non deeſſe ferocia cernas
Quæ illum inſectentur, tardentq; & tincta ueneno
Ante diem perdant, merita non morte ſed huius
Perfidia qui iura audet contemnere, uixq;
Temperat in ſuperos demens meditarier arma.
Hunc dea quo ſolita eſt mulcere ferocia Martis
Arma ore aggreditur. non te mea nate uoluptas
Cælicolis aduerſa adeo, domitura giganteis
Sint procul hinc iacula, & quis te Titana Iouemq;
Debellaſſe iuuat lenius nunc indue telum
Et faciles arcus, uirgo eſt ignara monenda
Neſcia quid ſit amor, nullos intelligit igneis
Illa rudis, caſtumq; fouet ſecura cubile.
Hanc cæli rector (neſcis puer unice. neſcis.)
Imperio grauidam dedit. Huic firmata poteſtas,
Eſt olli regale genus, numerata reſurgit
Maiorum ſeries, quorum ſubiura ſuperba
Sceptra Toletanæ urbis, quicquid duria, quicquid
Auriferi ambit ripa Tagi ceſſere, ſuumq;
Perpetuo celebrat diuinum Tarraco nomen.
Hanc pete, quæ Latias inter formoſa puellas
Parthenopem uatum altricem colit, eſt pater illic
Præſidium regni, ſiculos moderatur & uſq;
Intactam ſeruat. noſtra eſt ſententia. fatis
Hoc placet, æternum inſpires fac oſſibus ignem,
Ardeat abſentem Coſmam, deſponſa maritum
Exigat, & patrias oneret ſingultibus aures.
Dixerat, at dictis caræ genitricis alumnus

Paret amor. refluis qui poſtq̃ emerſit ab undis
Littus in Ionium ſedes adit ille uerendi
Maieſtate ducis, ſoliq; ex omnibus icto
Caſta Leonoræ percuſſit pectora telo.
Qualis ut inſolito, collum depreſſa iuuenca
Pondere ſenſit onus, paſſim bacchatur & inſtat
Excuſſiſſe iugum, tantarum expers curarum.
Non ſecus inſuetos æſtus pauet inſcia uirgo
Atq; animum firmare nequit, coramq; parenteis
Vtroſq; alloquitur, triſtatur nectere cauſas
Coniugij, pactæq; moram producere tedæ.
Addit amor lachrymas, feruent ſuſpiria, ſeq;
Commendat moribunda patri. matremq; querelis
Infeſtat. uicta eſt pietas, thalamoq; pudico
Egreditur matura uiro. Saturnia Iuno
Leta oculis uiſura Iouem, pulcherrima, talem
Seſe exerebat, cum iam pubeſceret annis
Ille expers thalami. Luſtrantem conſita amorum
Per nemora alta deam talem uidiſſe ſuperbo
Inceſſu Paphiam liquit, quando illa petulcos
Conuocat in cætum fratres. Minoia talis.
Te Bacchum querens, talis Latonia uirgo
Circuit Eurotæ ripas intenta choreis.
Extulit interea roſeum Palantias orbem
Nuntia flammiferi ſolis, Iam frater anhelos
Exercebat equos. cum ſe felicibus auſtris
Sulcandum oſtentat pontus, geſtitq; potentem
Excepiſſe deam, refluas quæ neſciat undas
Et liquidum Zephiro ſulcet uelocior æquor.
I, propera expectata uiro, ſtat regia claſſis

Fratris ad arbitrium, nunq̃ te pulcra pigebit
Aethruſcos penetraſſe lares, formidine pectus
Excute regalis (tanta eſt reuerentia) uultus
Numinis inſtar erit. nulla eſt iam neſcia amati
Aduentus latij pars, expectatior unq̃
Nulla fuit Latio. concurrunt undiq; matres
Et pueris mixti iuuenes, quos ultima nutrit
Italiæ regio, quæ nimbifero apennino
Adiacet, & fineis deſcribit libera Gallis.
Inſubriæ hinc populi ſubeunt, Lyguresq́; rebelles
Et ſoliti faſces contemnere. quiq; niuoſum
Deuouet Eridani curſum, Venetusq́; feroci
Indomitos auſus bello compeſcere Turcas.
Hinc Tuſco uicina cohors ſe accingit amatq́;
Ornatu ſpecioſa nouo redimita uideri
Regales inter pompas. Non Felſina uultum
Defuerit uiſura tuum. Non Vmbria. quiq́;
Littoris Adriaci complent confinia ciues.
O decus eximium. Tyrrhena per oppida qualis
Letitiæ fuerit facies? ut munera quisq;
Leta dabit, diues plauſus hiſpania quantos
Senſerit imperij mater? non tarda colono
Sic optata ſuo meſſis. non nauibus auſtri
Non ducibus bellum, non ſic optatur auaris
Illicitum precium, populis ut caſta uidere
Ora ardent animi. ut te demum regia proles
Optat honorata celebrari Tuſcia pompa.
Aſpice uirgineas quas inter Delia turmas
Littora curua tenet, ſuras et bracchia nudæ
Adſunt ut comites, Hyale, mox candida Thero,

A.

Et pſecas, & iaculis curſu et uelocior aura
Pulcra Leontodame, Phiale Crocalisq;. Phaniſq;
Atq; aliæ innumeræ, quibus eſt aptare pharetram
Reginæ, iaculumq;, et flauos ſtringere crines,
In nodum, Pallamq; humeris componere, & alte
Puniceis ſolitis ſuras diſtinguere loris.
His dea diuino formabat pectore uoces
Alternosq; modos, reddebat turba uiciſſim
Hæc eadem et caſto complebant littora cætu.
Dis accepta ueni, exi dis iuſtiſſima cura.
Endecus Italiæ noua nupta, en debita cœlo
Progenies, æqueua polo. celebrate puellæ
Diuinos greſſus, caſtasq; ex ordine pompas
Coniugij expertes, petit hoc reuerentia tantæ
Virginis, intactæ fas eſt nos dicere laudes.
Dis accepta ueni, exi dis iuſtiſſima cura.
Venerit ad littus regina, eia plaudite nymphæ
Deſeritur Sebethi ripa, ecce Hiſpania quantas
Italicis admiſcet opes. regalis imago,
Et regum genus hoc fuerit, iuuat ora tueri
Et Latio Hiſpanum miſceri ad ſingula nomen.
Dis accepta ueni, exi dis iuſtiſſima cura.
Quam molli incedit greſſu, q̃ principe digna
Tyrrheno, q̃ leta oculis, quos afflat honores
Inter habenda deas. tantum contingere munus
Vix ulli poterat, ſobolem ni Tuſcia talem
Officioſa daret, digna eſt qua regia coniux.
Dis accepta ueni, exi dis iuſtiſſima cura.
Ecce uenit ſpecioſa uenit, nunc plaudite Nymphæ
Caſta uſq; illa eſt, caſtis admiſcere choreis

Hanc licet æquoreas niſi ſi Neptunus in unda
Auocet. ecce undas adijt, iam cedite eunti.
Aſpirate auræ, ſubeant felicia portus
Carbaſa. diſcedit. pariter diſcedite Nymphæ
Hac ea. Nereidum turbas ſubit altera cura
Neptunumq; patrem. placidas deus excitat unc
In refluos æſtus pronas, ſecat æquora puppis
Heſperiæ columen. Zephiro ſpirante iuuentus
Tuta ſedet, varioq; hylaris leuat otia ludo.
Hinc tibi ſemuſti ſe attollunt mœnia ruris,
Et ueteres Cumæ, fummantia deſerit æſtus
Hoſtia, Cimerioſq; lacus, non pinguis auernus
Sulfureis tumet ora globis, ſed mitior auras
Spirat & inſueto nares contingit odore.
Apparet Caieta procul currente Triremi
Circæoq; Anſur uicinum, & Tybridis amnis
Hoſtia, Romanæ qua ſe formoſior urbis
Exerit aſpectus. nihil hac eſt altius, hæc eſt
Regnorum mater. uellent ſua mœnia Pyrgi
Hoſpitio patuiſſe tuo. Populonia diues
Aeris, honoratas offert mare nantibus ædes.
Panditur interea Piſano in littore portus
Tranquillo ſubit unda freto, fractoſq; per æſtus
Auocat hic claſſem. haud terris cingentibus at ſe
Continet unda ſolo, firmatur dente tenaci
Anchora, ueſanos poſſit quo temnere fluctus.
Huc longas ad nare rates, ſterileſq; uidere
Reginæ aduentu, florere ſub æquora terras
Contigit, et uiridi ludentes gramine Cycnos
(Inſolitum uiſu) lætum canere, & ſua certis

Carminibus placida teſtari guadia uoce.
O quales populi plauſus, quanto undiq; turba
Circunfuſa ruit ſtudio, gradibusq́; ſuperbis
Vt ſeſe attollunt matres. conſurgere tectis
Vt licuit, ſpeculisq; altis, confuſaq́; paſſim
Contigit ut patribus miſceri in mœnia uulgus.
Heu fatis anguſta loci non debita ſedes
Aduentu celebrata tuo. Stant arbore obeſa
Quales formicæ, digitisq́; oſtendere certant
Auguſtos uultus. tales animaſſe figuras
Naturam licuit raro, non pinſit Apelles
Aut Polycleteo mirata eſt græcia cælo
Huic ſimilem, talemq́; deam finxiſſe mineruam
Crediderim Phidiam, quo non præſtantius ullum
Signum Cecropiam mirari contigit urbem.
Quis non Heſperio geminum ueniſſe ſub axe
Iam ſolem credat, preſtringit uiuida lampas
Humanos uiſus, remoratur candida uirgo
Aſtrorum rutilas flammas, dum murice tecta
Incedit, mixtoq́; ornatur Iaſpide collum
Subuariosq; tumet nereia gemma colores.
Iam uideas Charites uiolas, & nectere Amomum
Coritumq́; Crocum, & Thymbram, mox lilia fuſis
Mixta roſis chalatis, pueros operoſaq; matrum
Agmina purpureas uenienti texere tænas.
At parte ex alia diuino ſe exerit ore
Tyrrhenus iuuenis, ſurgunt cana littora propter
Seruitio expoſita Tritones. Numina ponti
Quæq; adſunt celebrantq́; Hymē. Hymenee reſultat
Pulſati procul unda maris. Sublimis at ille

Ingreditur, damnatq; moras, ſeq; anxius ultro
Obtulit, & ſacro ſignat ueſtigia greſſu.
Candida Theſſalicum non ſic Chironia uirgo
Ardebat iuuenem Peleum, non captus amore
Te quærens Ariadna tuo ſic lætus Iaccus
Orgia Biſtonias inter celebrare cateruas
Eſt ſolitus, tenerum non ſic Titpia luna
Paſtorem eſt amplexa libens, non dulcius unq̃
Iuppiter expertus, quicq̃ ſeu mollia Iuno
Oſcula miſceret, uel ſi properata uoluptas
Perculit illecebris animum mortalibus, ut nunc
Pulcra Leonoræ ſpectans uxorius ora
Gaudet & ad uultum componit lumina Coſmus,
Gaudet & ad uultum componit lumina Virgo.
Quantus in ore decor. Maieſtas qualis, ut ætas
Indole digna ſua eſt, quæ nota moratur, & auget
Immatura annis facies, quos illa labores
Oſtentat, quæ bella tegit, q̃ principe digna
Facta refert, patrio ut ſeſe exerit ore uerenda
Gratia, uernantes prima lanugine malæ
Vt canos retinent mores, quibus ille ſuperbit
Munificus geſtis, radiant ut lumina, quasq;
Conſolidat iuuenis uentura in tempora uires.
Ergo ubi congreſſi. calefacta per ora cucurrit,
Impleuitq; genas rubor, amplexuq; fruuntur
Optato, dextrasq; tenent atq; oſcula linguis
Laſciuis nectunt. tales in amore columbæ
Inter ſe ludunt, confuſo & murmure uoces
Blanditias intermiſcent. ſtupet undiq; turba
Obtutuq; hæret. quin uaſti numina ponti

Officioſa ruunt, uitreis è fluctibus adſunt
Nereides, Phorciq; chorus, mox candida Iera
Cymodoce, Glauceq;, & Doto, & pulcra Orithia
Et Panope, mixtisq; immani corpore Phocis
Addit ſe Galathea, comasq;, & tempora flaua
Celſior his Tethis, rector Neptunus aquarum
Et maris undiſoni dominus, Glaucusq;, Palemonq;
Et magnus pelagi, non ultima gloria Triton.
Cernere erat longo, ſinuantia littora tractu
Vndiq; compleri, cum formoſiſſima Neſis
Addit ſe mediam choreis, ſic iuſſerat alti
Regina, & doctos reddebat pectore cantus.
Illicet horriſoni præſſere ſilentia fluctus
Cœpere & liquidas procul admirarier undas
Littora, & attoniti piſces ſtupuere, deasq;
Intuitæ flarunt conſueto mitius auræ.
Tum dea, Nereides pelagi ſanctiſſima uaſti
Numina, nunc liceat geniali carmine feſtum
Et celebres thedas cantare, atq; æquore ab omni
Coniugium hoc fauſtum, longosq; optare per annos
Fœlices curſus. mea nunc ad carmina uoces
Aptate, ut lepido reſonet modulamine littus.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula, plaudite nymphæ
En iuuenis dilecta cohors, pia dicite uerba,
Delitiæ humani generis, cui ſidera fauſto
Auſpicio arrident. nullo unq̃ tempore tali
Sollers augurijs ditata eſt Tuſcia prole.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula, plaudite nymphæ
Ecce puella uiro iuncta eſt, ros ſtillat eburnis
En labris ut peta oculis, quo frontis honore

Inceait,quaie eſt uri ueins aicera nulla
Dignior Hiſpano noſtra uſq; in tempora cœic.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nyn
En tibi, Piſanæ urbis delitiæ, en tibi ſurgit
Diuinum munus ſenis radiantia longe
Signa pilis, auroq; arcus dux Inclyte quales
Marmoreos poſuit iam diues Roma triumphis
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nym
Eſt quoq; reginæ ſua pompa, ſuperba per urbem
Signa uidere pilis poteris connexa, ſuperq;
Addictum Titulis nomen, quibus alta ſuperbit
Tarraco Cæſareis nunq̃ ceſſura Triumphis.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymph.
Naſcetur iuueni ſoboles, longæua ſuperſtes
Longæuo fuerit patri, date munera Nymphæ
Naſcenti puero, iam uagit, munera Nymphæ
En date nam Medicæ decus eſt & gloria gentis.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymphæ
Naſcetur gemino partu, dilectaq; matri,
Pulchra puella, dabit natæ quot oſcula mater,
Vt matrem referet, iam dicite nenia cunis
Illa toletanæ decus eſt & gloria gentis.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymphæ.
Heſperus o quantos numerabit dicite luſus
Quot Thalami lites, quot baſia, gaudia quanta
Inſomnes carpent, numerum ſubducere arenæ
Littoreæ ante datur mollis q̃ ludicra lecti.
Oſcula Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymphæ.
Heſperus admixtas poterit quas dicere rixas
Blanditijs, cupidi quàm ſe coniungere amantes

Optant, ut blandis miſcebunt iurgia factis
Iurgia uirgineum ſoluant quæ iniecta pudorem.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymphæ
Vritur interea iuuenis, properate feroceis
Solis equì, uocat oceanum, diſpendia tantæ
Sunt ingrata moræ, quid ſtatis, tingite in undas
Flammiferos currus, auido lux inuida amanti eſt.
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymphæ
Vritur et uirgo, celeres properate tenebræ
Solis ad occurſum. fulgentes Heſperus axes
Occupet, inſanos omnis mora torquet amantes.
Oſcula, Io comites Hymē, oſcula plaudite nymphæ
O niueo iuuenis candore, o candida uirgo
Deſere cæruleas undas, uos addite Nymphæ
Aeternum ſalue. Aeternum ſaluete deorum
Auſpicio nati, Hymen, Hymen, Io, Hymenee
Oſcula, Io comites, Hymē, oſcula plaudite nymphæ
Ducite concordes ſtabili modo numine uitam
Ambo felices, liceat uidiſſe. nepotes
Regnorum hæredes, qui de hinc naſcentur ab illis
Neſtoreos ſuperent annos, quibus aucta Triumphis
Alpibus Imperio deſignet Tuſcia fines.

FINIS.

Impreſſum Florentiæ Anno Domini.
M.D.XXXIX. ad nonas Iulias.

5833735